

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1942.

Andra kammaren.

Nr 2.

Tisdagen den 13 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr talmannen meddelade, att herrar Janson i Frändesta och Andersson i Falkenberg samt fru Lindqvist-Petersson denna dag intagit sina platser i kammaren.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 12 januari 1942.

Till justitiedepartementet hade den 12 januari 1942 från länsstyrelsen i Norrbottens län inkommit fullmakt för bokhållaren Dan Bertil Blombäck i Kalix, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

C. G. Bruno.

Vid detta protokoll var fogad fullmakt för bokhållaren Dan Bertil Blombäck i Kalix att vara ledamot av riksdagens andra kammare för tiden till den 1 januari 1945.

Kammaren, som lade protokollet till handlingarna, förklarade herr Blombäck behörig till riksdagsmannakallets utövande.

Herr talmannen meddelade härefter, att herr Blombäck intagit sin plats i kammaren.

§ 3.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 4, med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m.;

nr 5, med förslag till rättegångsbalk;

nr 6, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.;

nr 7, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfälliga ägor och rättigheter; och

nr 9, angående ersättning i visst fall i anledning av yrkessjukdom, m. m.;

Andra kammarens protokoll 1942. Nr 2.

dels och Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 10, med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Thorwald Erik Natanael Bergquist att under in-
nevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som
jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Kammaren beslöt lägga skrivelsen till handlingarna samt meddela veder-
börande utskott och riksdagens kanslideputerade underrättelse om innehållet
i densamma.

De avlämnade propositionerna bordlades.

§ 4.

Företogs val av fyra ledamöter att delta i talmansöverläggningarna; och
blevo därtill utsedda:

herr *Carlström*,
» *Skoglund* i Doverstorp,
» *Svensson* i Grönvik och
» *Vougt*,

en var med 146 röster.

§ 5.

Anställdes val av två ledamöter, vilka jämte två ledamöter av första kam-
maren skulle hava inseende över riksdagens kansli; och blevo därtill valda:

herr *Eriksson* i Stockholm och
» *Persson* i Falla,

en var med 108 röster.

§ 6.

Vid nu företaget val av åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta
kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning blevo därtill utsedda:

herr *Arneberg*,
» *Hall*,
» *Hermansson*,
» *Kilbom*,
» *Mosesson*,
» *Pettersson* i Rosta,
» *Svensson* i Grönvik och
» *Westerdahl*,

en var med 104 röster.

§ 7.

Anställdes val av tre ledamöter att handhava vården om kammarens ekono-
miska angelägenheter; och blevo därtill valda:

herr *Andersson* i Malmö,
» *Lundell* och
» *Aqvist*,

en var med 94 röster.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 4—7 här ovan omförmälda
valen.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen avlämnade proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1942/43;

proposition, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42;

proposition, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet, m. m.; och

berättelse om vad i rikets styrelse sig tilldragit;

riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelser:

om granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941;

angående riksbanken; och

om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941 m. m.; samt

justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt tryckfrihetskommitténs berättelse; och

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 10.

Herr **Eriksson** i Stockholm erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren ville besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1942/43, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 och, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet, m. m. måtte i nu nämnd ordning uppföras sist på föredragningslistan för nästa sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

Avlämnades följande motioner, nämligen av:

herr **Edberg**, nr 1, om anslag till understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst;

herr **Karlsson** i Grängesberg, nr 2, om pension åt förre arrendatorn och skogsarbetaren August Persson; och

herr **Holmgren**, nr 3, om årligt understöd åt varvsarbetaren B. K. W. Göranssons änka.

Dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11.39 f. m.

In fidem
Sune Norrman.

Torsdagen den 15 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 11, med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1925 (nr 338) om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring;

nr 12, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord; och

nr 13, om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden.

Dessa propositioner bordlades.

§ 2.

I enlighet med kammarens därom den 12 innevarande månad fattade beslut företogs nu val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i utrikesutskottet.

Därvid avlämnades 161 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Ward*,

» *Skoglund* i Doverstorp,

» *Vougt*,

» *Svensson* i Grönvik,

» *Lindqvist*,

» *Eriksson* i Stockholm,

» andre vice talmannen *Österström* och

» *Liedberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3.

Anställdes val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 140 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hallén*,

» *Lindmark*,

» *Andersson* i Igelboda,

herr *Andersson* i Ovanmyra,

- » *Fast*,
- » *Nordström*,
- » *Mosesson*,
- » *Nilsson* i Göteborg,
- » *Svedman* och
- » *Hällgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i konstitutionsutskottet.

§ 4.

Företogs val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 130 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Törnkvist*,
- » *Skoglund* i Doverstorp,
 - » *Eriksson* i Stockholm,
 - » *Svensson* i Grönvik,
 - » *Jonsson* i Eskilstuna,
 - » *Andersson* i Prästbol,
 - » *Danielsson*,
 - » *Ward*,
 - » *Persson* i Falla,
 - » *Lindberg* i Umeå,
 - » *Isacsson* och
 - » *Hansson* i Rubbestad.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i statsutskottet.

§ 5.

Anställdes val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades 128 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 127 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lövgren*,
- » *Hagberg* i Malmö,
 - » *Björklund*,
 - » *Hammarlund*,
 - » *Olsson* i Gävle,
 - » *Persson* i Undersvik,
 - » *Sandberg*,
 - » *Falk*,
 - » *Lundell* och
 - » *Kilbom*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i bevillningsutskottet.

§ 6.

Vid nu anställt val av ledamöter i bankoutskottet avlämnades 102 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Paulsen*,
 » *Holmgren*,
 » *Andersson* i Falkenberg,
 » *Westman*,
 » *Hall*,
 » *Andersson* i Munkaljungby,
 » *Hilding* och
 » *Eriksson* i Sandby.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i bankoutskottet.

§ 7.

Företogs val av ledamöter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 90 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindqvist*,
 » *Gezelius*,
 » *Hedlund* i Östersund,
 » *Ryberg*,
 » *Olsson* i Mellerud,
 » *Lundstedt*,
 » *Björling* och
 » *Berg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i första lagutskottet.

§ 8.

Anställdes val av ledamöter i andra lagutskottet.

Därvid avlämnades 87 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hage*,
 fröken *Andersson*,
 herr *Olovson* i Västerås,
 » *Hallagård*,
 » *Pettersson* i Hällbacken,
 fru *Nordgren*,
 fröken *Hesselgren* och
 herr *Hermansson*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i andra lagutskottet.

§ 9.

Företogs val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 113 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Löbbo,
 » *Liedberg*,
 » *Andersson* i Tungalsta,

herr *Gustafson* i Vimmerby,
» *Ericsson* i Sörsjön,
» *Mäler*,
» *Carlström* och
» *Lundbom*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i jordbruksutskottet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2—9 här ovan omförmälda valen.

§ 11.

Föredrogs ett från första kammaren överlämnat protokollsutdrag, nr 22, innefattande inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess denna dag fattade beslut, att ett särskilt utskott, bestående av 24 ledamöter, 12 från vardera kammaren, skulle tillsättas för behandling av ej mindre Kungl. Maj:ts proposition, nr 5, med förslag till rättegångsbalk än även de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i detta ämne eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor; och beslöt kammaren antaga berörda inbjudan.

§ 12.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag tillåter mig föreslå, att kammaren måtte besluta att till detta särskilda utskott välja lika många suppleanter som antalet suppleanter i statsutskottet eller således aderton.

Denna hemställan bifölls.

§ 13.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 14.

Föredrogs var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 4, med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m.;

till särskilda utskottet propositionen, nr 5, med förslag till rättegångsbalk; till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 6, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.; och

nr 7, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter; samt

till bankoutskottet propositionen, nr 9, angående ersättning i visst fall i anledning av yrkessjukdom, m. m.

§ 15.

Föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och remitterades därvid

till statsutskottet motionen nr 1 av herr *Edberg*, samt

till bankoutskottet motionerna:

nr 2 av herr *Karlsson* i Grängesberg; och

nr 3 av herr *Holmgren*.

§ 16.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse om granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941.

§ 17.

Föredrogos var för sig och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelser

1:o) angående riksbanken;

2:o) om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941 m. m.

§ 18.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Tryckfrihetskommitténs berättelse lades till handlingarna.

§ 19.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

§ 20.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen** som yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren ville besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1942/43, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 och, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet, m. m. måtte i nu nämnd ordning uppföras sist på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 21.

Herr **Persson** i Falla erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att tiden för avgivande av motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 5 måtte med hänsyn till ärendets synnerliga omfattning få utsträckas till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande.

Denna hemställan bifölls.

§ 22.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Interpellation.

Herr **Carlström** som yttrade: Herr talman! I proposition nr 251 vid föregående riksdag framlade Kungl. Maj:t ett omfattande program till främjande av ökad bostadsproduktion inom landet. Ärendet behandlades av riksdagen under senare delen av juni månad. Förslaget avsåg att genom statlig bidrags- och låneverksamhet för bostadsbyggande och bostadsförbättring såväl i städer och samhällen som på landsbygden få till stånd ett uppsving efter den avmattning, som av skilda orsaker i samband med kristiden inträtt på byggnadsmarknaden. Därigenom skulle, förutom att ökad bostadsförsörjning uppnåddes, hyresstegring motverkas och arbetstillfällen skapas åt de arbetslösa inom byggnadsfacket och dithörande industrigränar. I den kungl. propositionen behandlades jämte detta spørsmål även frågan om byggnadskostnaderna vid jordbruket, vilken fråga redan tidigare på grund av motioner i riksdagen 1939 varit föremål för behandling och genom riksdagsbeslut anbefallts till särskild utredning. Någon utredning av speciellt denna fråga hade emellertid inte igångsatts av Kungl. Maj:t, men då regeringen 1940 tillsatte en kommitté för utredning av byggnadskostnadsproblemet i dess helhet — 1940 års byggnadskostnadssakkunniga — ingick i dess uppdrag att söka utreda även landsbygdens och jordbrukets byggnadskostnadsfråga. På grund av de uttalanden i frågan som framkommit i nämnda sakkunnigbetänkande hade departementschefen i propositionen i fjol berört även denna fråga.

Några positiva förslag för frågans lösning framfördes dock ej i propositionen. De sakkunniga hade ej heller »på grund av den korta tid, som stått till deras förfogande» hunnit komma fram med några egentliga förslag utan, efter vad det vill synas, endast skisserat vissa riktlinjer, som sedermera måste bli föremål för ytterligare utredning eller i varje fall ingående överväganden från Kungl. Maj:ts sida, innan åtgärder vidtoges. De synpunkter, som byggnadskostnadssakkunniga framförde i sitt betänkande i denna del, gingo i huvudsak ut på, att materialkostnaderna voro för höga och att de lönebestämmelser och akordprislister, som tillämpas i byggnadsarbetarnas avtal för städer och samhällen, icke äro lämpade för jordbrukets byggnadsarbeten samt att de kostnader som de medföra icke äro ekonomiskt överkomliga för jordbruksnäringen. I detta hänseende underströk departementschefen på sid. 15 i propositionen de sakkunnigas synpunkter genom följande uttalande: »Det framgår såväl av byggnadskostnadssakkunnigas utredning som av ett stort antal av remissvaren, att kostnaderna för jordbrukets byggnader anses stå i dålig proportion till den avkastning jordbruket kan ge.» Och statsrådet fortsätter: »Det synes vara tre olika faktorer, som i ogynnsam riktning påverka kostnaderna: materialpriserna äro onormalt höga, den byggnadstekniska sakkunskapen är otillfredsställande och lönesystemet synes icke avpassat efter på landsbygden rådande särskilda förhållanden, speciellt då det gäller jordbrukets ekonomibyggnader.»

Även om i och för sig dessa konstateranden voro värdefulla och kunde uppfattas som utfästelser från regeringens sida att snarast möjligt söka vidtaga åtgärder till ingripande i ena eller andra avseendet för att åstadkomma rimligare förhållanden beträffande byggnadskostnaderna på landsbygden, kunde man från jordbrukarehåll dock ej känna sig riktigt övertygad om att ett sådant ingripande vore att förvänta utan en mera ingående ytterligare utredning.

Från folkpartihåll väcktes sålunda i anslutning till propositionen de likalydande motionerna nr 229 i första och 314 i andra kammaren, vari hemställdes om fortsatt utredning efter de av byggnadskostnadssakkunniga skisserade linjerna, så att positiva åtgärder skulle kunna vidtagas. I motionerna framhölls främst frågan om arbetslönerna och den ofrihet att ordna byggnadsfrågan, som landsbygden nu mer och mer får känna trycket utav.

Interpellation. (Forts.)

Statsutskottet, som hade att förbereda ärendet och i betänkande förutom dessa motioner behandlade även andra i samma spörsmål väckta motioner med krav på särskilda avtal för jordbrukets del, yttrade på sid. 47 i sitt utlåtande bl. a. följande: »Utskottet vill i anslutning till vad departementschefen härutinnan anfört som sin uppfattning framhålla, att man då det gäller landsbygdens byggnader — liksom då det gäller annan byggnadsverksamhet — lär be-
träffande löner och arbetsvillkor i första hand vara hänvisad till avtalsuppgörelser mellan parterna. Utskottet önskar i samband härmed understryka, att förutsättningen för en ur alla parter synpunkt önskvärd utveckling av byggnadsverksamheten för jordbrukets behov torde vara, att vederbörande parter kunna enas om tidlön, intill dess överenskommelse om för dessa byggnadsarbeten lämpade ackordsprislister träffats. Därest emellertid avtalsuppgörelsen icke kan komma till stånd, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t för riksdagen framlägger de förslag, vartill förhållandena må föranleda. I fråga om monopolisering av arbetstillfällena vill utskottet jämväl, när det gäller byggen för jordbrukets behov, ansluta sig till departementschefens uttalande därom att jordbrukarnas önskemål att utan hinder av organisationerna kunna till byggnadsarbeten anlita bygdens folk synes vara fullt legitimt.» Och med avseende på utredningskravet uttalade utskottet i fortsättningen: »Utskottet anser icke heller förhållandena påkalla fortsatt utredning rörande jordbrukets byggnadskostnader på sätt i motionerna I: 229 och II: 314 påkallas.» Enligt utskottets uttalande förutsattes sålunda, att frågan utan vidare utredning komme att bli föremål för regeringens snara ingripande. Riksdagen bibringades tydligen samma uppfattning, och motionerna avslogos.

Vid behandlingen av ärendet i andra kammaren varslades det dock om att förväntningarna ifråga om ingripande från regeringens sida voro ganska skiftande. Under det att man från ena hållet hoppades — såsom en talare i debatten uttryckte sig — »att Kungl. Maj:t skulle utveckla samma energi och samma kraft som visats på andra områden, där det gällt att trygga, vad som ansetts vara samhällsintresset», visade det sig, att man på annat håll närde betydligt blygsammare förväntningar. Statsutskottets egna ledamöter på den kanten voro tydligen en smula oense om vart departementschefen siktat med sina uttalanden och tillika osäkra på vad de själva menat, då de understrukt dessa uttalanden. Och det var ej heller fritt, att man fick det intrycket av deras uppträdande under debatten, att de helst voro sinnade att plocka bort vad utskottet skrivit om »avtalsuppgörelse» och »tidlön» i det ovan citerade uttalandet.

Efter vad man kunnat förspörja, har det ej lyckats regeringen ännu att efter i propositionen i fjol berörda linjer ävägbringa något lönesystem. »avpassat efter på landsbygden rådande särskilda förhållanden», eller att i andra avseenden vidtaga några åtgärder, som kunnat leda till en rimlig lösning av jordbrukets byggnadsfråga. I årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, där anslag äskas till fortsatt främjande av bostadsförsörjning, talas det visserligen om att en utredning pågår rörande bostadsbyggnadsverksamheten med särskild hänsyn tagen till materialförsörjning samt räntabilitet vid gällande villkor för beviljande av tertiärlån. Men denna utredning synes icke ha något vidare samband med frågan om jordbrukets byggnadskostnader, även om materialförsörjningen givetvis även berör detta avsnitt av byggnadsverksamheten.

Då emellertid förhållandena angående byggnadskostnaderna vid jordbruket nu äro sådana, att någon vidare byggnadsverksamhet icke gärna kan komma i fråga — i varje fall icke där byggnadsfackens löneavtal skall tillämpas — såvitt icke ellsolycka eller andra tvingande omständigheter föreligga, är det av största angelägenhet att få veta, hur regeringen nu ser på frågan och vad som under detta år eventuellt är att vänta i saken från regeringens sida. Och då det

Interpellation. (Forts.)

vore önskvärt att före motionstidens utgång erhålla upplysning i detta hänseende, anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande frågor:

1. Anser herr statsrådet fortfarande de linjer framkomliga, som skisserades i propositionen nr 251 till fjolårets riksdag i jordbrukets byggnadsfråga, och ämnar herr statsrådet under innevarande år söka realisera desamma?

2. Om så icke är fallet, har herr statsrådet för avsikt att på andra vägar söka åstadkomma rimligare förhållanden på området — eventuellt att genom lagstiftning medverka till att vid byggnader för jordbrukets behov jordbrukarnas önskemål att utan hinder av organisationerna få anlita bygdens folk må kunna förverkligas?

Denna anhållan bordlades.

§ 23.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

*Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talman-
nen i riksdagens andra kammare och de kammarens le-
damöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen
tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning
den 13 januari 1942.*

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talman-
nen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte herr talman-
nen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande lag-
tima riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton ste-
nografer, en förste kanslist och fem kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

sekreteraren G. Britth;

förste stenografer:

tullkontrollören A. Michal,
krigsrådet L. Norrman,
jur. kand. M. D. Hjertstrand och
sekreteraren E. Dahlén;

stenografer:

kanslisten E. H. Wallin,
aktuarien, fil. kand. E. Bergendal,
byråchefen, fil. kand. H. A. Heimbürger,
assessorn, jur. kand. G. Lidbom,
jur. kand. E. A. Romare,
sekreteraren, jur. kand. A. Norrman,
jur. kand. G. Fahlin,
kanslisten Vera Karlgren,
amanuensen, jur. kand. J. W. Löf.
redaktören C. O. B. Arborén,
redaktören A. F. Klason,
jur. kand. G. A. H. Titz,
jur. kand. P. G. Bergsten och
fru Signhild Elfner;

förste kanslist:

e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. N. G. H. Liliequist; samt

kanslister:

förste telegrafkontrollören A. H. Gärdin,

fru Ebba Ihrman,

jur. kand. B. C. A. Ericsson,

e. o. notarien, fil. kand. J. B. G. Welander och

jur. kand. B. G. Ericson-Lindahl.

Åt kanslisten Gärdin uppdrogs att föra kammarens diaries.

Det skulle åligga de hos kammaren anställda kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Här skulle antecknas, att på särskild anmodan följande tjänstemän redan nedan nämnda dagar inträtt i tjänstgöring hos kammaren, nämligen den 10 innevarande januari Britth såsom notarie samt Wallin och Bergendal såsom stenografer ävensom den 7 januari Liliequist såsom förste kanslist samt Gärdin och fru Ihrman såsom kanslister.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade att 13 vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogos därefter till vaktmästare C. G. E. Carlberg, S. W. Hellborg, H. E. E. Eklund, E. Andersson, G. A. Zeffer, Th. G. Bergman, L. M. Jönsson, E. F. Blomberg, J. A. H. Sundell, E. W. Älvenstrand, G. A. D. Johansson, L. G. H. Westman och Jonas Olsson.

Till förste vaktmästare förordnades Carlberg, och åt Hellborg uppdrogs att ombestyrta utdelning av ankommande postförsändelser.

Här skulle anmärkas, att Carlberg, Eklund och Hellborg redan den 7 samt de övriga vaktmästarna utom Olsson redan den 9 i denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen och vaktmästarna att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

År och dag som ovan

In fidem
Sune Norrman.

§ 24.

Justerades protokollsutdrag.

§ 25.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Gezelius m. fl.*, nr 4, om viss ersättning till f. d. landskamreraren Lars Fernqvist;

herr *Andersson* i Igelboda *m. fl.*, nr 5, angående statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar;

herr *Bergström m. fl.*, nr 6, om årliga gratifikationer åt vissa förutvarande arbetare vid Landskrona—Hälsingborg—Eslövs och Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägar;

herr *Paulsen m. fl.*, nr 7, angående vissa hjälpåtgärder, då värnpliktiga drabbats av kroppsskada eller avlidit;

herr *Ericsson* i Kinna *m. fl.*, nr 8, om vissa ändringar i lånevillkoren vid statlig belåning av bostadsegnahemsfastighet; och

herr *Gustafson* i Vimmerby, nr 9, om höjning av anslaget för bidrag till hus-hållningssällskapen.

Dessa motioner bordlades.

§ 26.

Föredrogs följande skriftliga ansökan om ledighet från riksdagsgöromålen:

Till riksdagens andra kammare.

Härmed får jag hos kammaren värdsamt anhålla, att, för fullgörande av mig av kungl. utrikesdepartementet anförtrott offentligt uppdrag (resa som rapportör till Estland), ledighet från riksdagsarbetet måtte medgivas mig under tiden 19 januari—15 februari 1942.

Stockholm den 16 januari 1942.

James I. A. Dickson.

Denna anhållan bifölls.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.34 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Fredagen den 16 januari.

K. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 10 och den 12 innevarande januari.

§ 2.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum onsdagen den 21 innevarande januari förrätta val av ledamöter och suppleanter i det särskilda utskott, som enligt kamrarnas samstämmiga beslut skulle tillättas.

§ 3.

I enlighet med kammarens därom den 12 innevarande månad fattade beslut företogos nu val av suppleanter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av suppleanter i utrikesutskottet.

Därvid avlämnades 126 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Fast*,
- » *Lundberg* i Hälsingborg,
- » *Olsson* i Gävle,
- » *Hansson* i Rubbestad,
- » *Hallén*,
- » *Wallentheim*,
- » *Carlström* och
- » *Hagberg* i Malmö.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 4.

Anställdes val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 116 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Fält*,
- » *Nolin*,
- » *Norén*,
- » *Gardell*,
- » *Spångberg*,

herr *Jonsson* i Haverö,
» *Nilsson* i Norrlångträsk,
» *Hoppe*,
» *Kyling*,
» *Ekdahl*,
» *Larsson* i Julita,
» *Sefve*,
fru *Björck*,
herr *Pettersson* i Norregård,
» *Gustafsson* i Tenhult och
» *von Friesen*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i konstitutionsutskottet.

§ 5.

Företogs val av suppleanter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 107 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Persson* i Tidaholm,
» *Holmdahl*,
» *Andersson* i Malmö,
» *Andersson* i Södergård,
» *Bergström*,
» *Mårtensson*,
» *Åqvist*,
» *Wallentheim*,
» *Staxäng*,
» *Viklund*,
» *Lindholm*,
» *Lundberg* i Hälsingborg,
fru *Alvén*,
herr *Pettersson* i Dahl,
» *Åkerström*,
» *Bergvall*,
» *Eriksson* i Frägsta och
» *Olsson* i Kullenbergstorp.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i statsutskottet.

§ 6.

Vid nu anställt val av suppleanter i bevillningsutskottet avlämnades 95 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Karlsson* i Grängesberg,
» *Thorell*,
» *Rosander*,
» *Jonsson* i Skedsbygd,
» *Sundström* i Skövde,
» *Nilsson* i Kristinehamn,
» *De Geer*,
» *Olofsson* i Höganäs,
» *Henriksson*,

herr *Ohlsson* i Kastlösa,
 » *Bladh*,
 » *Olson* i Göteborg,
 » *Brandt*,
 » *Andersson* i Vigelsbo,
 » *Forsberg* och
 » *Svensson* i Ljungskile.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i bevillningsutskottet.

§ 7.

Anställdes val av suppleanter i bankoutskottet.

Därvid avgåvos 89 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Sundberg*,
 » *Westerdahl*,
 » *Ericsson* i Kinna,
 » *Mattsson*,
 » *Söderdahl*,
 » *Nilsson* i Landskrona,
 » *Ericsson* i Ätvidaberg,
 » *Larsson* i Mörlanda,
 » *Wiberg*,
 fru *Humla*,
 herr *Hallberg*,
 » *Dickson*,
 » *Molander* och
 » *Persson* i Norrby.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i bankoutskottet.

§ 8.

Företogs val av suppleanter i första lagutskottet.

Därvid avgåvos 93 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindberg* i Stockholm,
 » *Larsson* i Hede,
 fru *Gustafson*,
 herr *Werner*,
 » *Landgren*,
 » *Lindahl*,
 » *Nilson* i Eskilstuna,
 » *Sundström* i Vikmanshyttan,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Lindén*,
 » *Andersson* i Mölndal,
 » *Birke*,
 fröken *Öberg* och
 herr *Gustafsson* i Lekåsa.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i första lagutskottet.

§ 9.

Vid nu företaget val av suppleanter i andra lagutskottet avlämnades 87 valsedlar, av vilka 86 godkändes och en kasserades. De godkända valsedlarna, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista», upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Cruse*,
 » *von Seth*,
 » *Holm*,
 » *Wallén*,
 fru *Johansson*,
 herr *Larsson* i Östersund,
 » *Barnekow*,
 » *Witzell*,
 » *Hagård*,
 fröken *Rosén*,
 herr *Lundgren*,
 » *Håstad*,
 » *Jansson* i Hällefors och
 » *Hedlund* i Rådom.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i andra lagutskottet.

§ 10.

Anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 95 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Surahammar,
 » *Janson* i Frändesta,
 » *Gustafson* i Dädesjö,
 » *Pettersson* i Rosta,
 » *Jacobson*,
 » *Johansson* i Öckerö,
 » *Nilsson* i Steneberg,
 » *Andersson* i Hyssna,
 » *Hansson* i Vännäsby,
 » *Jonsson* i Fjäle,
 » *Levin*,
 » *Larsson* i Karlstad,
 » *Svensson* i Alingsås och
 » *Norup*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i jordbruksutskottet.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3—10 här ovan omnämnda valen.

§ 12.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och remitterades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 11, med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1925 (nr 338) om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring; samt

till statsutskottet propositionen, nr 12, angående upplåtelse av rätt till arbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord.

Vid härpå skedd föredragning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 13, om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden hänvisades propositionen, i vad angick förslaget till lag om ändrad lydelse av §§ 2, 4 och 5 förordningen den 16 november 1863 (nr 61, s. 3) angående allmänt kyrkomöte, till konstitutionsutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott.

§ 13.

Föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 4 av herr *Gezelius m. fl.*; och

nr 5 av herr *Andersson* i Igelboda *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 6 av herr *Bergström m. fl.*; och

nr 7 av herr *Paulsen m. fl.*; samt

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 8 av herr *Ericsson* i Kinna *m. fl.*; och

nr 9 av herr *Gustafson* i Vimmerby.

§ 14.

Föredrogs herr *Carlströms* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet, angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion.

Denna anhållan blev av kammaren bifallen.

§ 15.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

*Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talman-
nen i riksdagens andra kammare och de kammarens
ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talman-
nen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetj-
ning, den 15 januari 1942.*

Anmälades att kanslisten hos kammaren jur. kand. B. G. Ericson-Lindhall denna dag förordnats att tills vidare från och med den 16 i denna månad uppehålla en stenografbefattning hos första kammaren.

Med anledning därav förordnades notarien, jur. kand. K. B. Å. W. Sjöstedt att under samma tid uppehålla Ericson-Lindhalls kanslistbefattning.

År och dag som ovan

In fidem
Sune Norrman.

§ 16.

Till bordläggning anmäldes riksdagens kanslideputerades memorial, nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

§ 17.

Justerades protokollsutdrag.

§ 18.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Hage m. fl.*, nr 10, om ändring av 23 § lagen om landsting;

herr *Svensson* i Grönvik *m. fl.*, nr 11, angående avskaffande av dyrortsgrupperingsystemet;

herr *Nilsson* i Kristinehamn, nr 12, om bibehållande tills vidare av materialdepån vid hantverksskolan för blinda i Kristinehamn;

herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, nr 13, angående landets tillgodoseende med elektrisk energi och planmässigt ordnande av de till landets elektrifiering hörande frågorna;

herr *Persson* i Stockholm *m. fl.*, nr 14, om undantagande från allmän omsättningsskatt av vissa ransonerade varor;

herr *Rosander m. fl.*, nr 15, om pension åt f. d. fattigvårds- och barnavårdskonsulenten Anders Andersson;

herr *Nilson* i Spånstad *m. fl.*, nr 16, om utredning av frågan, huru landsbygden skall kunna göras delaktig av de sociala och kulturella förmåner, som städerna bereda sina inbyggare; samt

herrar *Hallén* och *Hedlund* i Östersund, nr 17, angående återupprättande av kommunernas medinflytande i fråga om nöjeslivets art och omfattning i kommunerna m. m.

Dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.5 e. m.

In fidem
Sune Norrman.